
OZNAKE ZA OBLIKE IN ŽANRE

V tem poglavju so podane splošne smernice za dodeljevanje predmetnih oznak za oblike in žanre.

Predmetne oznake za oblike označujejo

- obliko, v kateri je predstavljena ali urejena vsebina dela

Bibliografije Intervjuji Katalogi Rodovniki Slovarji Zborniki (posvetovanja)

- namembnost

Mladinska dela Učbeniki za slovensko govoreče Videoposnetki za slušno prizadete
----

- in fizični medij

Knjige v Braillovi pisavi Zvočni posnetki

Predmetne oznake za žanre označujejo načine intelektualne ali umetniške obravnave del s področja književnosti, glasbe, filma, likovne umetnosti, prava, verstva ipd.

Romani Sonate Znanstvenofantastični filmi Fotografije

Ustave
Pridige

Opomba: Kot žanri so v SGC obravnavane tudi umetniške forme, kot je na primer poezija.

Oblike in žanre označujejo tudi večkratne predmetne oznake vrste [*Pridevnik iz imena jezika, etnične pripadnosti, države ali širšega zemljepisnega območja*] [*ime oblike ali žanra v imenovalniku množine*].

Evropski romani
(žanr)

Judovska osebna pričevanja
(oblika)

Kanadska periodika
(oblika)

Latinskoameriški plakati
(oblika)

Romska zabavna glasba
(žanr)

Švicarska kratka pripovedna proza
(žanr)

Za oblike in žanre obstajata v SGC dve vrsti normativnih zapisov:

- normativni zapisi za oblike, žanre ali fizične značilnosti

Predmetne oznake iz normativnih zapisov za oblike, žanre ali fizične značilnosti se uporabljajo za označevanje oblik in/ali žanrov posameznih del, pa tudi za označevanje del, ki obravnavajo določene oblike in/ali žanre, npr. predmetna oznaka za obliko **Bibliografije** se uporablja za dela v tej obliki (polje 609 – *Oblikovna predmetna oznaka*) ter za dela o bibliografiji kot temi (polje 606 – *Tematska predmetna oznaka*), predmetna oznaka za žanr **Avstrijske drame** (polje 609 – *Oblikovna predmetna oznaka*) pa se uporablja za dela v tem žanru ter za dela o avstrijskih dramah kot temi (polje 606 – *Tematska predmetna oznaka*).¹

Predmetne oznake za oblike in žanre prepoznamo v izpisih (standardni prikaz) po oznakah *občno ime (oblika)* in *občno ime (žanr)*.

- normativni zapisi za občna imena²

Predmetne oznake za oblike ali žanre iz normativnih zapisov za občna imena se uporabljajo le za označevanje del, ki obravnavajo določene oblike in/ali žanre.

V nekaterih primerih obstajata za isto obliko ali žanr dve predmetni oznaki, od katerih je ena v ednini, druga pa v množini, vsaka v drugi vrsti zapisa, npr. predmetna oznaka **Sonet**

¹ To pomeni, da lahko v bibliografskih zapisih z istim normativnim zapisom SGC povežemo dve različni polji: polje 606 – *Tematska predmetna oznaka* in polje 609 – *Oblikovna predmetna oznaka*. Bibliografski zapisi lahko, če je ustrezno, hkrati vsebujejo več polj 606 in/ali 609 s predmetnimi oznakami za oblike ali žanre.

² Normativni zapisi za občna imena, ki se uporabljajo kot oblika ali žanr, imajo v podpolju 250m – *Koda za predmetno podkategorijo kodo "m" – oblike*.

(normativni zapis za občno ime) se uporablja za označevanje del o sonetu kot literarni zvrsti, predmetna oznaka **Soneti** (normativni zapis za obliko, žanr ali fizične značilnosti) pa se uporablja označevanje posameznih sonetov ali zbirk sonetov ter za dela o takšnih delih.

Za dela, ustvarjena z določeno likovno tehniko, v SGC ne obstajajo ločeni normativni zapisi za oblike, žanre ali fizične značilnosti, temveč so izrazi zanje dodani le kot neizbrani izrazi v zapise za zvrst likovne umetnosti.

Akvarelno slikarstvo

NI Akvareli

1 PREDMETNO OZNAČEVANJE

Pri dodeljevanju predmetnih oznak za oblike in žanre se držimo osnovnih pravil za predmetno označevanje, kot so opisana v poglavju *Predmetno označevanje s SGC*.

Predmetne oznake za oblike in žanre dodelimo na osnovi bežne analize dela, ki ga predmetno označujemo, in neodvisno od elementov opisne katalogizacije. Če delo nima prepoznavne oblike ali žanra, tedaj za obliko ali žanr ne dodelimo nobene predmetne oznake.

Delu, ki ga predmetno označujemo, lahko hkrati dodelimo eno ali več predmetnih oznak za obliko in/ali žanr.

1.1 Dodeljevanje predmetnih oznak za oblike

1.1.1 Delo v določeni obliki

Delu v določeni obliki dodelimo predmetno oznako za obliko, tako da polje 609 – *Oblikovna predmetna oznaka* povežemo z normativnim zapisom za obliko, žanr ali fizične značilnosti, ki vsebuje kodo za obliko.

Dodelimo toliko predmetnih oznak za obliko, kolikor jih potrebujemo za opis dela z vidika oblike, in sicer:

- dodelimo eno predmetno oznako za obliko

Npr. almanah s področja kirurške zdravstvene nege

606 □□ **a**Zdravstvena nega kirurškega bolnika 2SGC

609 □□ **a**Almanahi 2SGC

Npr. zbirka stripov Mikija Mustra

609 □□ **a**Stripi 2SGC

Npr. zemljevid Istre za avtomobiliste

607 □□ **a**Istra (Hrvaška in Slovenija) 2SGC

609 □□ **a**Avtokarte 2SGC

Npr. učbenik zdravstvene nege za srednje šole

606 □□ **a**Zdravstvena nega 2SGC

609 □□ **a**Učbeniki za srednje šole 2SGC

Npr. katalog razstave slovenskih impresionistov (slike, kipi, risbe, karikature, knjižna oprema, fotografije)

606	┐┐	a Slovenska likovna umetnost 2SGC
606	┐┐	a Slovensko slikarstvo 2SGC
606	┐┐	a Impresionizem (slikarstvo) 2SGC
606	┐┐	a Impresionisti 2SGC
607	┐┐	a Slovenija 2SGC
608	┐┐	a 1890-1920 2SGC
609	┐┐	a Razstavniki 2SGC <i>(med razstavljenimi deli prevladujejo dela slikarjev; z besedo so predstavljeni tudi slovenski impresionistični umetniki)</i>
<i>Npr. zvočni CD s posnetkom opere Kronanje Popeje Claudia Monteverdija</i>		
609	┐┐	a Opere 2SGC
609	┐┐	a Zvočni posnetki 2SGC <i>(predmetna oznaka Opere označuje žanr)</i>
<i>Npr. zbornik posvetovanja molekularnih biologov</i>		
606	┐┐	a Molekularna biologija 2SGC
609	┐┐	a Zborniki (posvetovanja) 2SGC
<i>Npr. življenjepis Ludwiga van Beethovna</i>		
600	┐1	a Beethoven b Ludwig van f 1770-1827 2SGC
606	┐┐	a Nemški skladatelji 2SGC
607	┐┐	a Avstrija 2SGC
609	┐┐	a Biografije 2SGC

- dodelimo dve ali več predmetnih oznak za obliko

<i>Npr. ilustrirana enciklopedija dnevnih in nočnih metuljev celega sveta in ključ za njihovo prepoznavanje</i>		
606	┐┐	a Dnevni metulji 2SGC
606	┐┐	a Nočni metulji 2SGC
609	┐┐	a Enciklopedije in leksikoni 2SGC
609	┐┐	a Naravoslovni vodniki 2SGC
609	┐┐	a Ilustrirane knjige 2SGC
<i>Npr. pričevanja v obliki dnevniških zapiskov izpod peres judovskih otrok, napisanih med holokavstom; izdaja za otroke</i>		
606	┐┐	a Svetovna vojna (1939-1945) 2SGC
606	┐┐	a Judovski otroci med holokavstom 2SGC
609	┐┐	a Dnevniki 2SGC
609	┐┐	a Judovska osebna pričevanja 2SGC
609	┐┐	a Mladinska dela 2SGC <i>(predmetna oznaka Dnevniki označuje žanr dela)</i>
<i>Npr. lastni življenjepis v stripu za otroke pisateljice Alme M. Karlin</i>		
600	┐1	a Karlin b Alma M. f 1889-1950 2SGC
606	┐┐	a Nemško pišoče slovenske književnice 2SGC
606	┐┐	a Slovenske popotnice 2SGC
606	┐┐	a Slovenska književnost v nemščini 2SGC
608	┐┐	a 1900-1960 2SGC
609	┐┐	a Avtobiografije 2SGC
609	┐┐	a Stripi 2SGC
609	┐┐	a Mladinska dela 2SGC <i>(predmetna oznaka Slovenska književnost v nemščini označuje žanr kot temo dela)</i>

1.1.2 Delo obravnava določeno obliko

Delu, ki obravnava določeno obliko, dodelimo predmetno oznako za obliko, tako da polje 606 – *Tematska predmetna oznaka* povežemo z ustreznim normativnim zapisom za obliko. To je lahko normativni zapis za obliko, žanr ali fizične značilnosti ali pa normativni zapis za občno ime, ki oba vsebujeta kodo za obliko.³

Npr. delo o krizah in ciklih v ekonomskih slovarjih in enciklopedijah

606 □□ aFinančne krize 2SGC

606 □□ aEkonomski cikli 2SGC

606 □□ aEkonomija 2SGC

606 □□ aEnciklopedije in leksikoni 2SGC

606 □□ aSlovarji 2SGC

(predmetni oznaki **Enciklopedije in leksikoni in Slovarji** označujeta obliko kot temo dela)

Npr. analitična bibliografija knjig za slabovidne

606 □□ aKnjige za slepe in slabovidne 2SGC

609 □□ aAnalitične bibliografije 2SGC

(predmetna oznaka **Knjige za slepe in slabovidne** označuje obliko kot temo dela; predmetna oznaka **Analitične bibliografije** označuje obliko dela)

Npr. delo, ki obravnava podobo ženske in njen družbeni položaj, kakor se zrcali v slovenski periodiki med obema svetovnima vojnama

606 □□ aŽenske 2SGC

606 □□ aDružbeni položaj 2SGC

606 □□ aSlovenska periodika 2SGC

608 □□ a1918-1945 2SGC

(predmetna oznaka **Slovenska periodika** označuje obliko kot temo dela)

Opomba: Večkratne predmetne oznake za oblike vrste [**Pridevnik iz imena jezika, civilizacije, (starodavne) države, širšega zemljepisnega območja ali etnične pripadnosti**] [**ime oblike v imenovalniku množine**], npr. **Slovenski abecedniki**, so v SGC obravnavane kot občna imena.

1.2 Dodeljevanje predmetnih oznak za žanre

Pod to točko so opisana splošna pravila za predmetno označevanje del glede na žanr. Podrobnejša pravila so opisana v poglavjih *Glasba, Kinematografija in Književnost*.

1.2.1 Delo v določenem žanru

Delu v določenem žanru dodelimo predmetno oznako za žanr, tako da polje 609 – *Oblikovna predmetna oznaka* povežemo z normativnim zapisom za obliko, žanr ali fizične značilnosti, ki vsebuje kodo za žanr.

Dodelimo toliko predmetnih oznak za žanr, kolikor jih potrebujemo za opis dela z vidika žanra, in sicer:

³ Normativni zapis za obliko, žanr ali fizične značilnosti ima v podpolju 180a – *Kodirani podatki za obliko, žanr ali fizične značilnosti* kodo "a" – *oblika*, normativni zapis za občno ime pa ima v podpolju 250m – *Koda za predmetno podkategorijo* kodo "m" – *oblike* (isto kodo imajo tudi zapisi za žanr).

- dodelimo eno predmetno oznako za žanr

Npr. izbrani odlomki iz francoske književnosti 18. stoletja
 609 □□ **a**Francoska književnost 2SGC
 609 □□ **a**Literarne zbirke 2SGC
 608 □□ **a**1700-1799 2SGC
 (predmetna oznaka **Francoska književnost** označuje "žanr", v katerem je delo; predmetna oznaka **Literarne zbirke** označuje obliko dela)

Npr. zbrani Ciceronovi govori
 609 □□ **a**Latinski govori 2SGC

Npr. zbirka karikatur na temo zakonskega življenja
 606 □□ **a**Pari 2SGC
 609 □□ **a**Karikature 2SGC

Npr. partitura Tria za flavto, violončelo in klavir v g-molu, op. 15, Bedřicha Smetane
 609 □□ **a**Trii (klavir, flauta, violončelo) 2SGC
 609 □□ **a**Partiture 2SGC
 (predmetna oznaka **Partiture** označuje obliko dela)

- dodelimo dve ali več predmetnih oznak za žanr

Npr. DVD detektivskega filma Tihotapec Clint Eastwooda
 609 □□ **a**Detektivski filmi 2SGC
 609 □□ **a**Dolgometražni filmi 2SGC
 609 □□ **a**Igrani filmi 2SGC
 609 □□ **a**Videoposnetki 2SGC
 (predmetna oznaka **Videoposnetki** označuje obliko dela)

1.2.2 Delo obravnava določen žanr

Delu, ki obravnava določen žanr, dodelimo predmetno oznako za žanr, tako da polje 606 – *Tematska predmetna oznaka* povežemo z ustreznim normativnim zapisom za žanr. To je lahko normativni zapis za obliko, žanr ali fizične značilnosti (zapis vsebuje kodo za žanr⁴) ali pa normativni zapis za občno ime (zapis vsebuje kodo za obliko⁵).

Npr. delo o nasilju v francoskih filmih
 606 □□ **a**Nasilje 2SGC
 606 □□ **a**Francoski film 2SGC

Npr. delo o klavirskih kvartetih in kvintetih, nastalih v obdobju 1850–1950
 606 □□ **a**Klavirski kvarteti 2SGC
 606 □□ **a**Klavirski kvinteti 2SGC
 608 □□ **a**1850-1950 2SGC

Npr. delo o elektronskih vojnih igrah
 606 □□ **a**Vojne igre 2SGC
 606 □□ **a**Elektronske igre 2SGC
 (predmetna oznaka **Vojne igre** označuje žanr kot temo dela; predmetna oznaka **Elektronske igre** označuje obliko kot temo dela)

⁴ Normativni zapis za obliko, žanr ali fizične značilnosti ima v podpolju 180a – *Kodirani podatki za obliko, žanr ali fizične značilnosti* kodo "b" – žanr.

⁵ Normativni zapis za občno ime ima v podpolju 250m – *Koda za predmetno podkategorijo* kodo "m" – *oblike* (isto kodo imajo tudi zapisi za obliko).

Npr. delo o francoskih zgodovinskih dramah

606 □□ **a**Francoske zgodovinske drame **2SGC**

609 □□ **a**Literarne študije **2SGC**

(predmetna oznaka **Literarne študije** označuje obliko dela)

Npr. delo o informativnih oddajah televizijske mreže CNN

601 02 **a**Cable News Network **2SGC**

606 □□ **a**Televizijske informativne oddaje **2SGC**

Referenca: FAST: Form and Genre Headings (str. [123]–128) / Library of Congress Genre/Form Terms: J 110 Assigning Genre/Form Terms / L'indexation RAMEAU à la forme et au genre: <https://kitcat.bnf.fr/consignes-catalogage/lindexation-rameau-la-forme-et-au-genre> (4. 2. 2021)